Waterschap Noorderzijlvest

-ONTWERP-

BIJLAGE BEHORENDE BIJ

BELEIDSKADER OEVERS EN OEVERVERDEDIGINGSWERKEN, INRICHTING EN AANWIJZING ONDERHOUDSPLICHT

7 oktober 2026

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding....1

1.1 Opzet....1

1.2 Reikwijdte stappenplan....1

2 Deel 1 Belangen waterschap....2

2.1 Doorstroomprofiel....2

2.2 Waterkeringen....3

2.3 In wiens belang staat een oeververdedigingswerk en waar ligt de onderhoudsplicht?....5

3 Deel 2 Het stappenplan....6

4 Deel 3 Voorbeeld kostentoedeling bij gedeelde onderhoudsplicht....11

5 Deel 4 Begrippenlijst....12

1 INLEIDING

1.1 Opzet

Deze bijlage beleidskader 'Oevers en oeververdedigingswerken, inrichting en aanwijzing onderhoudsplicht' bestaat uit vier delen. In deel één wordt met behulp van een aantal afbeeldingen het belang voor instandhouding van het oeververdedigingswerk op basis van het doorstroomprofiel en bij waterkeringen verduidelijkt. Het belang van het waterschap bij een oeververdedigingswerk wanneer langs een watergang een maaipad ligt van het waterschap is voldoende beschreven in het beleidskader, zie paragraaf 6.1.4. Dit geldt ook voor de overige belangen van het waterschap die beschreven zijn in paragraaf 6.1.5 in het beleidskader. Deel twee bestaat uit een stappenplan. Aan de hand van het stappenplan kan worden bepaald hoe een oever kan worden ingericht en is het mogelijk om vast te stellen bij wie de onderhoudsplicht behoort te liggen. In het voorlaatste deel wordt een uitwerking gegeven van een kostentoedeling bij een gedeelde onderhoudsplicht. De begrippenlijst is het laatste onderdeel van de bijlage.

1.2 Reikwijdte stappenplan

Het stappenplan is zo opgesteld dat het toepasbaar is op de meeste casussen, en hiermee is ook vast te stellen wie onderhoudsplichtige is. Er zullen echter praktijksituaties zijn waar specifieke omstandigheden gelden die niet aan de hand van het stappenplan opgelost kunnen worden. In zulke situaties dient maatwerk toegepast te worden, waarbij het beleidskader het uitgangspunt is.

Het waterschap is in beginsel verantwoordelijk voor het in stand houden van de functies van primaire oppervlaktewateren. Voor de instandhouding van secundaire- en tertiaire oppervlaktewateren zijn de aangrenzende eigenaren zelf verantwoordelijk, waarbij het waterschap als beheerder toeziet om te borgen dat die wateren vanuit de doelen van het watersysteembeheer[1] hun functies blijven houden. Het waterschap ziet er onder meer op toe dat het afkalven of instorten van oevers niet leidt tot belemmering van de functies van primaire watergangen.[2] Dat betekent ook dat voor deze wateren de eigenaar zelf verantwoordelijk is voor het onderhoud aan een oeververdedigingswerk. Een voorbeeld hiervan zijn havens/insteekhavens die als secundaire oppervlaktewateren zijn geclassificeerd. Voor de instandhouding van die havens/insteekhavens heeft de (aangrenzend) eigenaar wel te maken met regelgeving vanuit de Omgevingswet en de Waterschapsverordening.

[1] Doelen vanuit het watersysteembeheer zijn bijvoorbeeld: voorkomen wateroverlast, waterschaarste en overstromingen, voorkomen van verslechtering fysisch-chemische en ecologische waterkwaliteit, verbeteren van waterkwaliteit en vervullen van maatschappelijke functies vanuit het watersysteem.

[2] In de situatie dat een andere partij (bijvoorbeeld gemeente of provincie) verantwoordelijk is voor het in stand houden van de watergang, heeft het oeververdedigingswerk dus een functie in het belang van de partij bij wie, volgens de Legger, het buitengewoon onderhoud is belegd.

2 DEEL 1 BELANGEN WATERSCHAP

2.1 Doorstroomprofiel

Het waterschap moet ervoor zorgen dat de doorstroomfunctie van de watergang in stand blijft. Het doorstroomprofiel is de oppervlakte van de natte doorsnede van een watergang (gemeten dwars op de stromingsrichting). Welk nat oppervlak nodig is om het water bij een piekafvoer, bijvoorbeeld na een flinke regenbui, goed af te kunnen voeren is het benodigde doorstroomprofiel. De afvoer van water mag niet leiden tot een zodanige stroming dat de oevers worden aangetast of dat andere negatieve effecten ontstaan, zoals een teveel aan opstuwing. Het benodigde doorstroomprofiel wordt bepaald met behulp van een hydrologische berekening. De doorstroomfunctie komt in het geding als door onder andere slibaangroei, veroorzaakt door afkalvende oevers, gronduitspoeling en grondafschuiving vanaf de kant, peilaanpassing of fysieke wijzigingen, waardoor het aanwezige doorstroomprofiel niet langer voldoet of dreigt te voldoen. Bij de bepaling van het minimaal benodigde doorstroomprofiel wordt rekening gehouden met de hiervoor genoemde aspecten. Het berekenen van het minimaal benodigde doorstroomprofiel is een complexe berekening die moet worden uitgevoerd door een hydroloog. Bij Noorderzijlvest wordt deze berekening uitgevoerd door middel van het hydrologische en hydraulisch modelleringsprogramma SOBEK.

Om te beoordelen of het doorstroomprofiel voldoet en of het waterschap dus wel of geen belang heeft bij een oeververdedigingswerk, kijkt het waterschap onder andere naar:

- De plaats van de watergang in het watersysteem;
- De hoeveelheid water die door de watergang moet kunnen stromen;
- De grootte en vorm van het doorstroomprofiel;
- De hoogte en steilheid van het talud onder en boven de waterlijn;
- De grondsoort en de samenhang van de grond;
- Het volume aan grond dat bij afkalving in het waterprofiel terecht kan komen;
- Het verschil in waterstand over de lengte van de watergang, ook wel verhang genoemd;
- De aanwezigheid van bijvoorbeeld stuwen, duikers en gemalen;
- Begroeiing, slib en ander omstandigheden die de doorstroming beïnvloeden;
- Beschikbare metingen en kennis over de situatie ter plaatse.

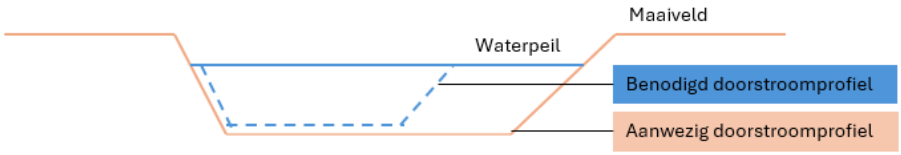
Bij het bepalen van het beschikbare doorstroomprofiel wordt ook rekening gehouden met de jaarlijkse aanwas van slib en de onderhoudscyclus van het baggeren. Het beschikbare doorstroomprofiel wordt verder bepaald op basis van het waterpeil in de winter, omdat in deze periode vooral “maatgevende situaties” zoals piekafvoeren optreden. Om te bepalen of een doorstroomprofiel van een watergang voldoet, wordt het beschikbare doorstroomprofiel vergeleken met het berekende minimaal benodigde doorstroomprofiel. Er is sprake van een krap of dreigend krap doorstroomprofiel als het werkelijke doorstroomprofiel kleiner is dan het minimaal benodigde doorstroomprofiel[3].

Om te voorkomen dat door afkalving van oevers een krap doorstroomprofiel van een oppervlaktewaterlichaam nog krapper wordt, kan het waterschap ervoor kiezen om een oeververdedigingswerk aan te leggen om afkalving tegen te gaan.

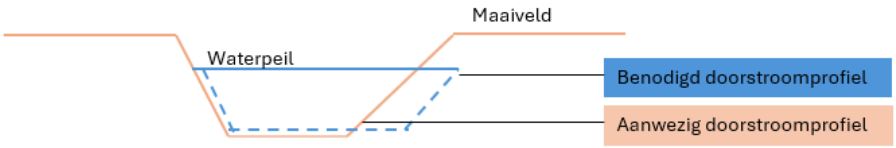
Het waterschap kan, hoewel er sprake is van een krap of dreigend krapper doorstroomprofiel, besluiten dat plaatsing van een oeververdedigingswerk niet nodig is. De beoordeling of de aanleg

[3] Uitgangspunt is het waterprofiel dat in de Legger Waterstaatswerken 2023 is vastgesteld. Bij de bepaling van het minimaal benodigde doorstroomprofiel wordt hier bovenop rekening gehouden met een extra marge ten behoeve van baggerslibaanwas door de jaren heen van 25%. Meer informatie over de Leggers van het waterschap vindt u hier: Legger | Waterschap Noorderzijlvest

van een nieuw oeververdedigingswerk noodzakelijk is voor het behoud van de doorstroomfunctie valt onder de verantwoordelijkheid van een hydroloog van het team beheer watersysteem en waterveiligheid (WSWV).

Afbeelding 1. Watergang met voldoende doorstroomprofiel

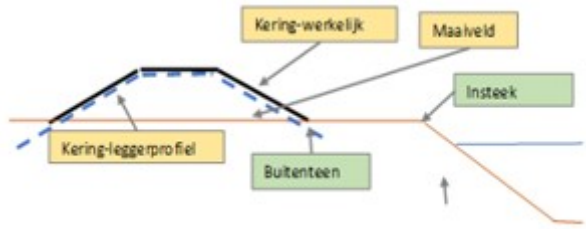
Afbeelding 2. Watergang met een te krap doorstroomprofiel

2.2 Waterkeringen

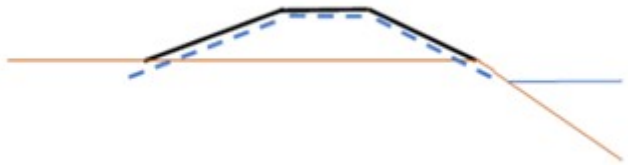
Het waterschap is verantwoordelijk voor het in stand houden van primaire, regionale en overige waterkeringen. Vanuit deze verantwoordelijkheid ziet het waterschap erop toe dat het afkalven of instorten van oevers niet leidt tot aantasting van het waterkerend vermogen van deze waterkeringen. Hiervan zal niet snel sprake zijn, omdat waterkeringen over gedimensioneerd worden aangelegd. Als het profiel van de waterkering niet langer voldoet aan het in de Legger Waterstaatswerken 2023 (hierna: Legger) vastgestelde profiel, of als dit dreigt te gebeuren, kan dit mede veroorzaakt zijn door geleidelijke afkalving en uitspoeling. De beoordeling of afkalving en uitspoeling leidt tot aantasting van de waterkering is maatwerk. Ingeval het normatief profiel van de waterkering is aangetast of dreigt te worden aangetast dan is er sprake van een opgave voor het waterschap om de waterkering te herstellen en/of te versterken. Het oordeel of de aanleg van een nieuw oeververdedigingswerk noodzakelijk zal zijn ten behoeve van het waterkerend vermogen van de waterkering is de verantwoordelijkheid van het waterschap. In het geval dat een oeververdedigingswerk noodzakelijk is, maakt dit oeververdedigingswerk onderdeel uit van de waterkering. Bij de beoordeling wordt rekening gehouden met: de taludhelling, de kwaliteit van de toplaag (de aanwezigheid van een kleiafdekking, of de graszode in goede staat is, of er tekenen van erosie zijn, etc.). Ook wordt gekeken naar de sterkte van de kering; hoe heeft de kering zich gehouden na maatgevend hoogwater en overige faalmechanismen (zoals de mogelijke aanwezigheid van ondergrondse kwelstroming: ‘piping’).

Bij de beoordeling of een oeververdedigingswerk nodig is om het waterkerend vermogen van een waterkering in stand te houden, wordt uitgegaan van de positie van de buitenteenlijn ten opzichte van de waterlijn. In de afbeelding hieronder worden de begrippen visueel weergegeven.

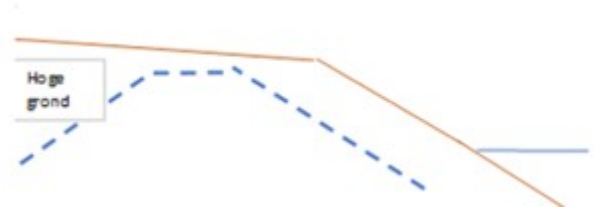
Waterkeringen:

A. *De waterkering ligt voldoende van de watergang af. Afkalving van de oever heeft geen effect op de waterkering; een oeververdedigingswerk is doorgaans niet nodig.*

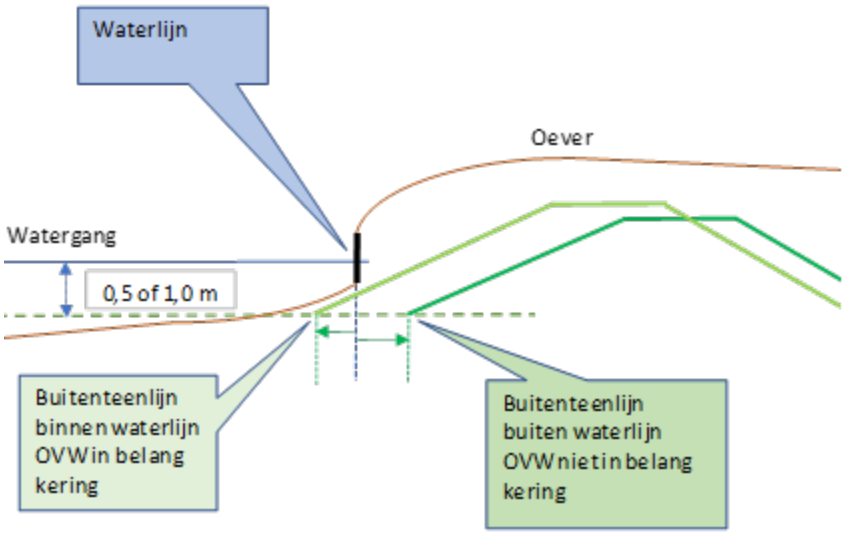

B. *De waterkering ligt tegen de watergang aan. Het aanwezige grondprofiel is net voldoende om de kering in stand te houden. Plaatsing van een oeververdedigingswerk als onderdeel van de constructie van de waterkering zou nodig kunnen zijn.*

C. *De waterkering ligt 'in hoge grond[4]'. De hoogte van de achterliggende grond (oranje) is voldoende om de kering (blauw) in stand te houden. Plaatsing van een oeververdedigingswerk is doorgaans niet nodig.*

[4] Met een kering in zogenaamde 'hoge grond' wordt bedoeld dat de functie van een kering in zijn geheel wordt vervuld door het van nature hooggelegen achterliggende terrein. Er is dan geen of slechts een beperkte kunstmatige waterkering (dijklichaam) aanwezig. Vaak is niet zichtbaar dat er een kering loopt. Het hoogteverschil tussen het maaiveld en het waterpeil voorkomt dat het water ongewenst het achterliggende gebied in kan stromen. Wanneer het talud voldoende stabiel is en de natuurlijke erosie beperkt is, is het in het algemeen niet nodig een oeververdedigingswerk te plaatsen.

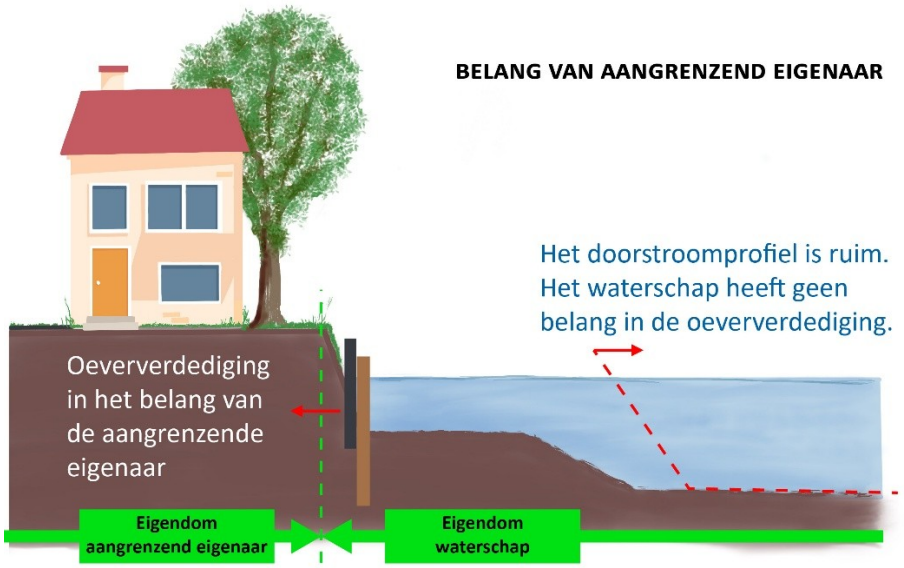
Afbeelding 3. Schematische weergave ligging kering ten opzichte van een oeververdedigingswerk.

Het talud van de in de Legger vastgelegde waterkeringen loopt door tot een diepte van 1 meter nabij grote boezemwatergangen en 50 cm nabij overige primaire watergangen.

Voor een aanwezig oeververdedigingswerk geldt dat dit werk van belang voor de waterkering is wanneer de buitenteenlijn gelijk aan de waterlijn ligt of verder in de richting van de watergang ligt.
Het kan zijn dat de waterdiepte, bij een aanwezig oeververdedigingswerk naast een waterkering, relatief diep is en de waterbodem duidelijk lager ligt dan in bovenvermelde situatie. Dan kan worden gerekend met een aan deze diepte aangepaste toets.

2.3 In wiens belang staat een oeververdedigingswerk en waar ligt de onderhoudsplicht?

Ter verduidelijking van het begrip 'in wiens belang een oeververdedigingswerk' ergens staat of geplaatst gaat worden, volgen in dit hoofdstuk een aantal afbeeldingen die dit begrip verduidelijken.

Afbeelding 4. Aangrenzend eigenaar is enige belanghebbende. De onderhoudsplicht ligt dan ook bij de aangrenzend eigenaar.

Afbeelding 5. Zowel het waterschap als de aangrenzend eigenaar hebben belang bij de instandhouding van het oeververdedigingswerk. Het waterschap vanwege een krap doorstroomprofiel, de aangrenzend eigenaar vanwege de instandhouding van het perceel waarop de woning staat.

3 DEEL 2 HET STAPPENPLAN

Het onderstaande beoordelingsformulier oeververdedigingswerken kan gebruikt worden bij het toetsen van initiatieven voor het plaatsen van een nieuw oeververdedigingswerk of het vervangen van een bestaand oeververdedigingswerk. Na het doorlopen van het stappenplan is duidelijk wie belang heeft bij het plaatsen of het vervangen van een oeververdedigingswerk en wie dus onderhoudsplichtige(n) is/zijn. Met behulp van het stappenplan kan ook bepaald worden of het plaatsen van een oeververdedigingswerk noodzakelijk is of dat het aanleggen van een natuurlijkvriendelijke oever of het verflauwen van een oever ook een alternatief kan zijn.

Stappenplan oeververdedigingswerken (OVW)

Stap 0. Algemene informatie				Zie beleid:
	Naam watergang:			
	Kenmerk/ID:			
	Initiatiefnemer vergunningaanvraag:		Deze persoon, bedrijf of (overheids-) instantie is automatisch belanghebbende.	
	Beoordelaar:			
	Datum beoordeling:			
Stap 1. Toets hoofdwatergang		Antw.	Vervolg/uitkomst	Zie beleid:
1.1	Betreft het een primaire hoofdwatergang?	ja	NZV is verantwoordelijk voor gewoon en buitengewoon onderhoud van de watergang. Kies bij stap 2 de juiste aanleiding.	
		nee	Onderhoudsplicht voor secundair en tertiair water ligt bij aangrenzend eigenaren.	H 2.3.1.
Stap 2. Aanleiding				Zie beleid:
2.1	Betreft het een nieuwe aanleg van een oeververdedigingswerk?	ja	Voor het werk moet een vergunning worden aangevraagd. Vul het formulier verder in.	H 8
		nee	Ga verder naar 2.2.	
2.2	Betreft het een één op één vervanging van het oeververdedigingswerk?	ja	Als de ligging, vorm, afmeting en/of constructie van het werk niet wijzigt, hoeft de initiatiefnemer volgens de Waterschapsverordening geen nieuwe vergunning aan te vragen. Er gelden wel uitgangspunten, zie hoofdstuk 8 van het beleid oeververdedigingswerken	H 8
		nee	Ga verder naar 2.3.	
2.3	Betreft het een vervanging van een oeververdedigingswerk waarbij de constructie en/of ligging verandert?	ja	Bij een gewijzigde ligging en/of constructie van een te vervangen oeververdedigingswerk, moet een vergunning worden aangevraagd. Ga verder met stap 3.	H 8
		nee		
Stap 3. Onderzoek alternatieven				Zie beleid:
3.1	Is oeverherstel mogelijk?	ja	Is de oever over een klein gedeelte afgekalfd of afgeschoven, dan is oeverherstel vaak mogelijk, soms door middel van het plaatsen van een tijdelijk OVW. Voor een tijdelijk geplaatst OVW wordt geen onderhoudsplicht vastgelegd.	H 7.1/H 8.1.1
		nee	Ga naar 3.2.	
3.2	Is de aanleg van een natuurvriendelijke oever in het kader van de KRW mogelijk? (KRW-NVO)	ja	Te beantwoorden vragen zijn o.a.: valt de locatie van de aan te leggen NVO in één van de aangewezen KRW-watergangen/is de KRW-NVO ruimtelijk inpasbaar/moet grond worden aangekocht/wil de aangrenzend eigenaar meewerken/leidt de aanleg niet tot negatieve neveneffecten op het gebied van onderhoud/is er budget voor de aanleg? Uitgangspunt is dat Noorderzijlvest verantwoordelijk is voor de realisatie en het onderhoud van een KRW-NVO. Noorderzijlvest wordt aangewezen als onderhoudsplichtige van een KRW-NVO.	H 4.1
		nee	Ga naar 3.3.	
3.3	Is de aanleg van een natuurvriendelijke oever mogelijk? (NVO)	ja	Te beantwoorden vragen zijn o.a.: is de NVO ruimtelijk inpasbaar/moet grond worden aangekocht/wil de aangrenzend eigenaar meewerken/leidt de aanleg niet tot negatieve neveneffecten op het gebied van onderhoud?	H 4.1
		nee	Ga naar 3.4.	
3.4	Is een taludverflauwing mogelijk?	ja	Onder een flauw talud wordt een talud van minimaal 1:1,5 verstaan. Afhankelijk van wie de initiatiefnemer is maken aangrenzend eigenaar en het waterschap afspraken over aanleg en onderhoud van de verflauwde oever.	H 4.1/H 7.1
		nee	Ga naar 3.5.	
3.5	Is het plaatsen van een OVW de enige oplossing voor het probleem of het initiatief?	ja	Ga na of de aanleg van het OVW acceptabel is en geen negatieve effecten heeft op het	

Stap 4. Vaststellen belanghebbenden					Zie beleid:
4.1	Noorderzijlvest	Is het oeververdedigingswerk noodzakelijk vanwege een krap doorstroomprofiel?	ja	NZV is belanghebbende. Ga naar 4.2.	H 6.1.2/H 8.1.1
			nee	Ga naar 4.2.	
4.2		Is het oeververdedigingswerk onderdeel van een (regionale) kering	ja	NZV is belanghebbende. Ga naar 4.3.	H 6.1.3
			nee	Ga naar 4.3.	
4.3		Ligt het oeververdedigingswerk langs een maaipad en is deze nodig vanwege instabiliteit van het talud?	ja	NZV is belanghebbende. Ga naar 4.4.	H 6.1.4
			nee	Ga naar 4.4.	
4.4		Is het oeververdedigingswerk noodzakelijk ter ondersteuning van een waterstaatswerk?	ja	NZV is belanghebbende. Ga naar 4.5.	H 6.1.5
			nee	Ga naar 4.5.	
4.5		Is het oeververdedigingswerk noodzakelijk bij een overig kunstwerk van NZV?	ja	NZV is belanghebbende. Ga naar 4.6.	H 6.1.5
			nee	Ga naar 4.6.	
4.6		Is het oeververdedigingswerk nodig om het versneld dichtslibben van een vaargeul of watergang te voorkomen?	ja	NZV is belanghebbende Ga naar 4.7	H 6.1.5
			nee	Ga naar 4.7.	
4.7	Derden	Is het oeververdedigingswerk noodzakelijk om een aangrenzend perceel van een derde te beschermen?	ja	Aangrenzend eigenaar is belanghebbende. Ga verder naar stap 5.	H 6.2.1
			nee	Ga naar 4.8.	
4.8		Is het oeververdedigingswerk noodzakelijk om een weg of bouwwerk van een aangrenzende eigenaar in stand te houden?	ja	Aangrenzend eigenaar is belanghebbende. Ga verder naar stap 5.	H 6.2.2
			nee	Ga naar 4.9.	
4.9		Is het oeververdedigingswerk nodig voor het aanmeren van vaartuigen?	ja	Initiatiefnemer van het plaatsen van een oeververdedigingswerk is belanghebbende. Ga verder naar stap 5.	H 6.2.3
			nee	Ga naar 4.10.	
4.10		Wordt het oeververdedigingswerk geplaatst in het kader van een gebiedsinrichting?	ja	Initiatiefnemer van het plaatsen van een oeververdedigingswerk is belanghebbende. Ga verder naar stap 5.	H 6.2.4/H 8.1.10
Stap 5. Beleidsmatige beoordeling plaatsing OVW					Zie beleid:
5.1		Kan het OVW geplaatst worden zonder dat het natte profiel te krap wordt of nog krapper wordt?	ja	Ga naar 5.2	H 8.1.1
			nee	Plaatsing van het oeververdedigingswerk wordt niet toegestaan.	
5.2		Wordt het oude OVW bij vervanging verwijderd?	nvt	Het betreft een nieuw te plaatsen oeververdedigingswerk. Ga naar 5.3.	H 8.1.2/H 8.1.3
			ja	Ga naar 5.3	
			nee	Plaatsing van het OVW wordt in principe niet toegestaan, tenzij het natte profiel ruimte biedt om het nieuwe OVW ervoor te zetten. En het aanwezige OVW geen uitlogende chemische materialen bevat.	
5.3		Is de constructie van het OVW gemaakt van materialen die uitlogen?	ja	Plaatsing van het OVW wordt niet toegestaan.	H 8.1.4
			nee	Ga naar 5.4	
5.4		Kan het onderhoud aan de watergang onbelemmerd plaatsvinden na plaatsing van het oeververdedigingswerk?	ja	Ga naar 5.5	H 8.1.9
			nee	Plaatsing van het oeververdedigingswerk wordt in principe niet toegestaan. Tenzij er afspraken gemaakt worden tussen de initiatiefnemer en het waterschap met betrekking tot het onderhoud van de watergang.	
5.5		Leidt plaatsing van het OVW tot extra onderhoudskosten voor het waterschap?	ja	Bij twijfel moet worden overlegd met team Onderhoud.	
			nee	Ga naar 5.6	
5.6		Zijn alle vragen 5.1 tm 5.5 met 'ja' beantwoord?	ja	Plaatsing van het OVW kan beleidsmatig. Er gelden aanvullende beleidsuitgangspunten. Ga verder naar stap 6. (Het kan voorkomen dat het plaatsen van een OVW toch niet wenselijk is	H 8

Stap 6. Bepaal de onderhoudsplicht					Zie beleid:
6.1		Is één van de vragen 4.1 tm 4.6 met 'ja' beantwoord?	ja	Noorderzijlvest is belanghebbende. Check of er meer belanghebbenden zijn. Ga naar 6.2.	
			nee	Noorderzijlvest is geen belanghebbende. Ga naar 6.3.	
6.2		Is één van de vragen 4.7 en 4.10 met 'ja' beantwoord?	ja	Er zijn meerdere belanghebbenden: de initiatiefnemer/aangrenzend eigenaar en het waterschap. Er is gedeeld belang en daarom geldt een **gedeelde onderhoudsplicht**. Check of er nog een derde belanghebbende aanwezig is. Ga daarna naar stap 7.	H 6.3/H 6.4
			nee	Het waterschap is de enige belanghebbende. **De onderhoudsplicht ligt bij het waterschap**.	
6.3		Zijn de vragen 4.1 tm 4.6 met 'nee' beantwoord, maar is één van de vragen 4.7 en/of 4.10 met 'ja' beantwoord?	ja	De inititatiefnemer is de enige belanghebbende. **De onderhoudsplicht ligt bij de initiatiefnemer**.	
Stap 7. Kostentoedeling bij gedeeld belang met waterschap Noorderzijlvest					Zie beleid:
7.0		Betreft het een bestaand OVW?		Ga naar 7.1	
		Betreft het een nieuw OVW met twee of meer belanghebbenden waaronder Noorderzijlvest?		Ga naar 7.6	
7.1		Is de onderhoudsplichtige bekend door middel van een besluit/een vergunning/de (Onderhouds-) Legger?	ja	Ga naar 7.2	
			nee	Het betreft een **nieuw te plaatsen** OVW. De onderhoudsplichtige wordt op basis van het beleid OVW door middel van een vergunning aangewezen.	
			nee	**De onderhoudsplicht van een bestaand OVW is onbekend**. Aan de hand van het beleidskader wordt de belanghebbende (n) en de onderhoudsplicht bepaald.	
			nee	Het is **aannemelijk** dat het OVW in het verleden **geplaatst is door Noorderzijlvest**. Hier is voldoende bewijs van (schriftelijk/foto). Noorderzijlvest bepaald op basis van het beleid OVW wie belanghebbende(n) is/zijn. Noorderzijlvest vervangt het werk nog eenmalig. De onderhoudsplichtige (n) wordt/worden vastgelegd in een vergunning.	
7.2		Is er op basis van dit beleidskader sprake van een wijziging van de belanghebbende en dus de onderhoudsplicht? En is Noorderzijlvest de **enige belanghebbende** en dus de onderhoudsplichtige?	ja	De huidige onderhoudsplichtige zorgt bij einde levensduur van het OVW eenmalig voor vervanging. De onderhoudsplicht gaat over naar Noorderzijlvest op het moment van vervanging. Dit wordt vastgelegd in de nieuwe vergunning.	
			nee	Ga naar 7.3.	
7.3		Is er op basis van dit beleidskader sprake van een wijziging van de belanghebbende en dus de onderhoudsplicht? En is een andere partij belanghebbende, niet zijnde de huidige onderhoudsplichtige en niet Noorderzijlvest? Dan is deze andere partij de onderhoudsplichtige.	ja	De belanghebbende wijzigt. Deze partij is niet Noorderzijlvest. De huidige onderhoudsplichtige realiseert en bekostigt vervanging van het OVW. De onderhoudsplicht gaat over naar de andere partij op het moment van vervanging. Dit wordt vastgelegd in de nieuwe vergunning.	
			nee	Ga naar 7.4	
7.4		Is er op basis van dit beleidskader sprake van een wijziging van de belanghebbende en dus de onderhoudsplicht? En is Noorderzijlvest **mede belanghebbende** en geldt dus een gedeelde onderhoudsplicht?	ja	De huidige onderhoudsplichtige brengt het huidige OVW eerst in goede conditie voordat de onderhoudsplicht in de vergunning gewijzigd wordt. *	H 9.4
			nee	De belanghebbende(n) wijzigt niet. De huidige onderhoudsplicht wijzigt niet. De onderhoudsplichtige realiseert en bekostigt herstel/vervanging van het OVW.	
*				In sommige gevallen kan het beleid onevenredig nadelig uitpakken. Onder bepaalde voorwaarden kan een beroep worden gedaan op de hardheidsclausule.	H 9.5.3
7.5		Is er op basis van dit beleidskader sprake van een wijziging van de belanghebbende en dus de onderhoudsplicht? En is een **andere partij mede belanghebbende** en geldt dus een gedeelde onderhoudsplicht?	ja	Er zijn meerdere belanghebbenden en dus geldt een gedeelde onderhoudsplicht. Het waterschap is geen partij. De huidige onderhoudsplichtige brengt het huidige OVW eerst in goede conditie voordat de onderhoudsplicht in de vergunning gewijzigd wordt.	H 9.4
			nee	De belanghebbende(n) wijzigt niet. De onderhoudsplichtige realiseert en bekostigt aanleg/herstel/ vervanging van OVW.	

Stap 8. Advies vergunningverlening:	
Stap 9. Uitkomst onderhoudsplicht:	

4 DEEL 3 VOORBEELD KOSTENTOEDELING BIJ GEDEELDE ONDERHOUDSPLICHT

Het waterschap maakt gebruik van normbedragen voor de kosten van bepaalde constructies. Deze normbedragen zijn opgesteld op basis van realistische kostenramingen en op basis van nacalculaties van uitgevoerde werken. De kosten zijn inclusief voorbereiding, engineering, toezicht, een risico-opslag en de btw. Indexatie kan plaatsvinden aan de hand van de GWW-index voor waterbouwkundige werken. Te vinden op de website van het CBS.

Type OVW	**Investeringskosten (€/m)**	**Levensduur (jaar)**	**Instandhoudingskosten (€/m/jaar)**
Paalschotbeschoeiing	205	30	6,80
Damwand hout	1230	30	41
Damwand staal	*	60	
Kademuur (steen/beton)	*	80	

Tabel 1. Gehanteerde normbedragen ten behoeve van de berekening van de kostentoedeling bij gedeelde onderhoudsplicht.

* De prijs per meter van dit type oeververdedigingswerken is sterk locatie specifiek en moet worden bepaald aan de hand van een ontwerp plus kostenraming of een offerte van een aannemer.

Voorbeeldberekening:
De te plaatsen gewenste constructie is een stalen damwand in verband met de wens van de aangrenzend eigenaar om een terras aan het water aan te leggen. Het doorstroomprofiel van de primaire watergang is krap. Waterschap Noorderzijlvest is samen met de aangrenzend eigenaar belanghebbende; er geldt een gedeelde onderhoudsplicht.
Voor de uitvoeringskosten is een offerte opgevraagd bij een aannemer. De investeringskosten van deze stalen damwand zijn € 3480,- per strekkende meter (fictief). Er wordt 15 m1 geplaatst. Totale uitvoeringskosten: € 52.200.
De voor het waterschap minimaal benodigde constructie is een damwand van hout met een verwachte levensduur van 30 jaar.

Stap 1. Bepaal het aandeel van het waterschap op basis van normbedragen en (in dit geval) de offerte van de aannemer.

Betreft	Constructie	Investeringskosten	Levensduur	Instandhoudings-
		(per m1)	(in jr)	Kosten (per m/jr)
Te plaatsen	Stalen damwand	€ 3480	60	€ 58
Minimaal benodigd waterschap	Houten damwand	€ 1230	30	€ 41

Aandeel waterschap in %:

$$\frac{\text{Instandhoudingskosten minimaal benodigd waterschap}}{\text{Instandhoudingskosten te plaatsen constructie}} = \frac{€\ 41}{€\ 58} = 70{,}7\%$$

Stap 2. Toepassen aandeel op werkelijke kosten van het project.

Aandeel waterschap = aandeel waterschap in % x werkelijke kosten vervanging =
Bijdrage waterschap = 70,7% x € 52.200 = € 36.905,40

5 DEEL 4 BEGRIPPENLIJST

Begrip	***Omschrijving***	***Zie ook***
Aangrenzend eigenaar	Met een aangrenzend eigenaar wordt bedoeld: 1. De eigenaar van één of meerdere kadastrale percelen of de daartoe gerechtigden wiens kadastrale perceel (geheel of gedeeltelijk) grenst aan beperkingengebied I van een oppervlaktewaterlichaam, die, naar het oordeel van het waterschap, gelet op het gebruik en de gebruiksfuncties van dat perceel redelijkerwijs een belang heeft bij het (gebruik of de aanwezigheid van het) oppervlaktewaterlichaam of de instandhouding van het daarin aanwezige oeververdedigingswerk, bedoeld in paragrafen 3.2.16 en 3.3.10 in samenhang met paragrafen 2.2.3 en 2.2.4, van de Waterschapsverordening; of 2. De eigenaar van één of meerdere kadastrale percelen of de daartoe gerechtigden wiens kadastrale perceel grenst aan één of meerdere kadastrale percelen die (geheel of gedeeltelijk) grenzen aan beperkingengebied I van een oppervlaktewaterlichaam, die, naar het oordeel van het waterschap, gelet op het gebruik en de gebruiksfuncties van dat perceel redelijkerwijs een belang heeft bij het (gebruik of aanwezigheid van het) oppervlaktewaterlichaam of de instandhouding van het daarin aanwezige oeververdedigingswerk, bedoeld in paragrafen 3.2.16 en 3.3.10 in samenhang met paragrafen 2.2.3 en 2.2.4, van de Waterschapsverordening. Voor de uitvoering van de bevoegdheden van het waterschap in het toezicht op de goede waterhuishouding kunnen aan aangrenzend eigenaren gelijkgesteld worden aan: - De overige gerechtigden van aan het oppervlaktewaterlichaam grenzende percelen, zoals pachters, die feitelijk in staat zijn om het onderhoud te kunnen uitvoeren; - De beheerders/eigenaren van in de nabijheid van watergangen gelegen kabels en leidingen	Hoofdstuk 2.3.1
Afkalving	Het verdwijnen of afbrokkelen van grond uit een oever, bijvoorbeeld door stroming, golfslag, belasting of betreding.	Hoofdstuk 4
Beheerregister	Registratie waar de feitelijke en actuele situatie van de waterstaatswerken in het werkgebied is vastgelegd.	Hoofdstuk 3.1.2.
Belanghebbende	Degene die belang heeft bij de functie van het OVW en de instandhouding daarvan. De belanghebbende	Hoofdstuk 2.3.1 + 6

	kan zowel het waterschap zijn als de aangrenzende eigenaar of aangrenzende eigenaren.	
Beschoeiing	Een relatief lichte constructie, vaak van palen en planken, die de oever beschermt tegen de inwerking van water en eventueel de achterliggende grond ondersteunt.	Hoofdstuk 2.1 + 5.1
Beperkingengebied	Een geometrisch begrensd gebied, dat bij Waterschapsverordening is aangewezen, waar (algemene) regels en plichten gelden voor activiteiten die in deze gebieden plaatsvinden (en) voor de instandhouding en ter bescherming van de in of nabij deze gebieden aanwezige waterstaatswerken, zuiveringtechnische werken en grondwaterlichamen.	Hoofdstuk 3.1.2
Buitengewoon onderhoud	Het onderhoud dat erop gericht is om de ligging, afmetingen, vorm en constructie van een waterstaatswerk in stand te houden. Het gaat hierbij om het vervangen of (ingrijpend) herstellen van oeververdedigingswerken of herprofileren van taluds en oevers.	Gewoon onderhoud
Damwand	Een grondkerende constructie van verticale, naast elkaar geplaatste planken of profielen van bijvoorbeeld hout, kunststof, staal of beton.	Hoofdstuk 2.1 + 5.1
Doorstroomprofiel	De dwarsdoorsnede van een watergang die beschikbaar is voor de doorstroming van water. Het waterschap bepaalt welk minimaal profiel nodig is voor de wateraan- en afvoer.	Hoofdstuk 3.1.2 + 4.2.1 + 6.1.2
FUP: Fauna-uitstapplaats	Een voorziening in of bij een oeververdedigingswerk waarmee dieren vanuit het water de oever kunnen bereiken.	Hoofdstuk 5.1.1
Flauwe oever	Een oever met een relatief geleidelijke helling. In dit beleidskader is dat minimaal 1:1.5. Bij 1 meter hoogteverschil loopt de oever minimaal 1,5 meter horizontaal door.	Hoofdstuk 4.1
Gewoon onderhoud	Gewoon onderhoud of regulier onderhoud is het verwijderen van begroeiingen en afval, of het herstellen van kleine beschadigingen aan oevers en oeververdedigingswerken. Zie ook “Buitengewoon onderhoud	Buitengewoon onderhoud
Grondkerende constructie	Een constructie die de achterliggende grond op zijn plaats houdt en weerstand biedt tegen gronddruk en eventuele extra belasting.	Hoofdstuk 4 + 5.2
Insteek	De lijn waar het schuine deel van de oever overgaat in het aangrenzende maaiveld.	Hoofdstuk 4
Kademuur	Een grondkerende constructie langs het water die op een fundering staat en vaak een relatief groot hoogteverschil tussen water en land opvangt.	Hoofdstuk 2.1 + 5.1
Kering in hoge grond	Een situatie waarin een waterkering ongeveer op hetzelfde niveau ligt als het achterliggende terrein. Afkalving van de oever betekent daardoor niet automatisch dat de waterkerende functie wordt aangetast.	Hoofdstuk 6.1.3
Legger Waterstaatswerken	Registratie waarin onder andere de ligging, vorm, afmetingen en constructie van waterstaatswerken zijn vastgelegd.	Hoofdstuk 3.1.1 + 3.1.2
Maaipad	Een onderhoudsstrook langs een watergang waarover machines van het waterschap rijden om onderhoud aan de watergang uit te voeren. Een maaipad is in eigendom van het waterschap.	Hoofdstuk 6.1.1
Minimaal voor het waterschap benodigde	De constructie (oeververdedigingswerk) die het waterschap daar zou neerzetten als er geen rekening hoeft te worden gehouden met de belangen van de aangrenzende eigenaar.	Hoofdstuk 9.4.1

constructie		
Minimale benodigde doorstroomprofiel	De ruimte die nodig is voor de aan- en afvoer van water	Hoofdstuk 3.1.2 + 4.2.1 + 6.1.2
Nat profiel	Het gedeelte van de dwarsdoorsnede van een watergang dat bij het reguliere waterpeil met water is gevuld.	Hoofdstuk 8.1.1
Natuurvriendelijke oever	Een natuurlijk ingerichte oever met een geleidelijke overgang tussen water en land, gericht op verbetering van de ecologische waterkwaliteit en biodiversiteit.	Hoofdstuk 4.1
Oever	De overgangszone tussen water en land, vanaf de waterlijn tot de insteek.	Hoofdstuk 2 + 4
Oeververdedigingswerk	Een constructie die een oever beschermt tegen afkalving of afschuiving. Voorbeelden zijn een beschoeiing, damwand, kademuur.	Hoofdstuk 2.1
Onderhoud	Er is verschil tussen buitengewoon en gewoon onderhoud (zie uitleg in deze begrippenlijst)	
Onderhoudslegger	Register waarin staat wie een waterstaatswerk of een ander aangewezen werk moet onderhouden en welke onderhoudsverplichting daarbij hoort.	Hoofdstuk 2.1
Onderhoudsplichtige	Degene die volgens de legger verantwoordelijk is voor het uitvoeren van het gewoon of buitengewoon onderhoud	Hoofdstuk 2.1 + 9.1
Secundaire en tertiaire watergangen	Watergangen waarbij de plicht tot onderhoud ligt bij aanliggende eigenaren, maar waarop geen actieve schouw wordt uitgevoerd.	Hoofdstuk 2.3.1
Primaire watergang	Een watergang waarvoor het waterschap verantwoordelijk is voor het waterhuishoudkundig beheer.	Hoofdstuk 2.3.1
Talud	Het schuine vlak langs een weg, spoor, watergang of een dijk. Het wordt ook vaak gebruikt om de steilheid van een helling aan te geven (bij een talud 1:2 stijgt het terrein 1 meter bij iedere 2 meter).	Hoofdstuk 4.1
Waterstaatswerk	Een werk of voorziening dat onderdeel is van het watersysteem en nodig is voor het waterbeheer, zoals een watergang, waterkering, gemaal, stuw of sluis.	Hoofdstuk 3.1.1

Waterschap Noorderzijlvest

